

- I v případě, kdy došlo k dobrovolnému intimnímu kontaktu (flirt, schůzka, tanec, polibky atd.), se automaticky nejedná o předeheru k sexu. **Kdykoli máme právo intimní chvíli s druhou osobou přerušit.**
- Oblečení, které máme na sobě, nevypovídá o naší touze a ochotě mít sex. Krátká sukně, make-up nebo hluboký výstřih nejsou výzvou k znásilnění. **Máme právo oblékat se, jak se nám líbí.**
- Opilost oběti a/nebo pachatele je okolím často vnímána jako polehčující okolnost pro pachatele. **Znásilnění osoby pod vlivem alkoholu je ale pořád znásilněním.**
- I v partnerství či manželství může dojít k znásilnění. **Vztah nikterak neopravňuje k sexuálnímu styku, pokud si jej oba nepřejí.**

Gender Studies, o.p.s. je nevládní neziskovou organizací, která slouží především jako informační, konzultační a vzdělávací centrum v otázkách vztahů mužů a žen a jejich postavení ve společnosti. Cílem organizace je shromažďovat a dále zpracovávat a rozšiřovat informace související s genderovou tematikou. Prostřednictvím specifických projektů GS aktivně ovlivňuje změny týkající se rovných příležitostí v různých oblastech, jako jsou například institucionální mechanismy, trh práce, politická participace žen, informační technologie apod. GS také provozuje knihovnu obsahující množství publikací a materiálů k feminizmu, gender studies, právům žen a mužů atp.

Persefona o. s. poskytuje pomoc obětem domácího násilí, sexuálního zneužívání a znásilnění formou psychologického, sociálního a právního poradenství. V rámci této služby by je zajištěna ochrana Vašeho soukromí a budou Vám poskytnuty základní informace o možnostech řešení situace a dalšího možného postupu. Můžete využít i anonymní emailové poradny.

Pro pomoc na telefonické lince volejte:

737 834 345 (každý den od 9.00 -17.00)

545 245 996 (po - pá od 9.00-17.00)

e-mail: domacinasilni@persefona.cz

www.stopznasilneni.cz

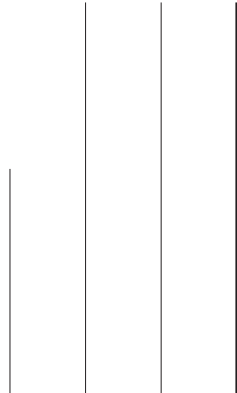
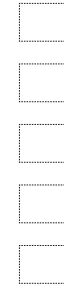
norway grants

eea grants

Alzba

našice rozvoje občanské společnosti

GENDER STUDIES

Znásilnění

Znásilnění je trestný čin, který je v mnoha ohledech velmi specifický. Z výzkumů plyne, že sexuální násilí patří mezi nejméně oznamované delikty, ačkoli je, s výjimkou vraždy, znásilnění považováno za nejvíce zraňující zločin. Oficiální statistiky doprovází zatajování a skrývání činů. Častěji bývají oznamovány případy, kdy došlo k vážnějším tělesným zraněním, nebo byl čin spáchán neznámým agresorem.

PORADNA PRO OBĚTI ZNÁSILNĚNÍ:
www.stopznasilneni.cz

Proč se znásilnění neoznamují?

- **vztah k pachateli** – podle empirických studií až 75 % pachatelů udržovalo určitý kontakt s obětí a až 25 % pachatelů napadá sexuálně bývalé manželky, družky či přítelkyně. Případy deviantních a sériových pachatelů, kteří útočí na cizí, neznámé oběti, jsou statisticky ve výrazné menšině.
- **problémy se získáváním důkazů**
- **další stres, který plyne z trestního řízení**
- **podle mýtu „o pravém znásilnění“ nemůže být slušná žena znásilněna**, protože vede řádný život, který vylučuje rizikové situace; předpokládá se, že znásilnění je záhlubné, bleskové přepadení náhodné oběti na osamělém místě brutálním zvrhlikem; podle dalšího mýtu obět pozdějšího pachatele provokuje (zevnějškem, chováním, lehkovážností, naivitou atd.) – více viz Mýty a fakta.

Fakta

- V ČR je oficiálně registrováno jedno až dvě znásilnění denně, ačkoli se předpokládá, že znásilnění je oznamováno pouze v 8 % případech.
- Znásilnění, ke kterému došlo v rámci rodinných a partnerských vztahů, je nahlašováno pouze v 3 % případech.
- Se sexuálním násilím se v průběhu svého života setká až 25 % žen a 6-10 % mužů – oficiální statistiky postihují pouze zlomek skutečného výskytu jevů sexuálního násilí.

Nejčastější dotazy

Byla jsem znásilněna / byl jsem znásilněn. Co mám dělat?

Vyhledejte pro Vás důvěryhodnou osobu, s níž můžete události sdílet. Buďte na místě pro Vás bezpečném. Zajistěte důkazy. Poradte se s odborníky / odbornicemi (telefonicky, osobně, emailem). Vyhledejte lékařskou pomoc a policejní pomoc.

Mám strach se obrátit na policii nebo někomu jinému říci, co se stalo, ale nechci to nechat být. Co mám dělat?

Bývá důležité, aby člověk v tíživých situacích nebyl sám. Pracovníci / pracovnice policie a lékařských zařízení mají postupy dané zákonem, podle kterých se musí řídit. Prochází školeními, která je vedou k vytvoření bezpečného a důvěryhodného prostředí výsledku. I přesto bývá užitečné mít někoho, o koho se můžete opřít, budete-li potřebovat – může to být fyzicky přítomná osoba, nebo někdo na telefonu (kamarád/ka, rodina, linka důvěry, pracovník poradenského zařízení, kterého znáte apod.). Prvotní stud z vyličení události můžete vyřešit také tak, že trestní oznámení podáte písemně (s uvedením kontaktu na Vás). Policie s Vámi v takovém případě zájmem o podání trestního oznámení sepíše dodatečně.

Co obnáší nahlášení znásilnění na policii?

U podání vysvětlení s Vámi jako s poškozenou osobou může být Váš advokát / Vaše advokátka. Jestliže na policii přijdete s kamarádkou či kamarádem, kteří nebudou mít uvedený status (advokát/ka), tak s Vámi přímo u podání vysvětlení být nemohou. Policie se bude zabývat otázkami: kde a kdy byl čin spáchán, co a jak se stalo, zda tam byli svědkové, zda je pro Vás pachatel známý či neznámý, budou se doptávat po možných důkazech apod. Kladené otázky mohou být samy o sobě nepřijemné, jelikož budou vyžadovat podrobné rozpomenutí se na celý čin. Ovšem sdělené informace jsou důležité pro další vyšetřování.

Policie dle svých možností vyhoví Vašemu požadavku, aby vyslyšajícím byl muž nebo žena. Je důležité sdělit, jaké jsou Vaše potřeby.

Kdy je vhodné jít na lékařské vyšetření?

Z hlediska zajištění důkazů je třeba provést lékařské vyšetření co nejdříve po napadení! Je důležité, abyste se po napadení pokud možno nepřevlékal/a, nekoupal/a, nesprchoval/a, nečistil/a zuby apod. Jakékoli oddání kvalifikovaného lékařského vyšetření vede k určité ztrátě údajů sloužících k posouzení trestného činu a identifikace pachatele (jedná se např. o sperma, vlasy, chlupy, kůži, alkohol, drogy apod.). Samozřejmě samotné oddá-

lení vyšetření neznamená, že nemá již smysl jej absolvovat! Stále je důležité provést ošetření zranění a zjistit, zda nejsou nějaké dlouhodobější fyzické a psychické následky sexuálně motivovaného útoku. Jestliže nechcete či nemůžete jít hned, zajistěte důkazy alespoň tak, jak je to možné (oblečení, spodní prádlo, pořídte fotografie apod.). Důkazy je vhodné dát do igelitového pytle a ten zavázat.

Mýty

Mýtus: Hlavním motivem při znásilnění je sexuální touha.

Fakta: Studie ukazují, že při znásilnění jde o moc, nikoli o sex. Znásilnění je využíváno jako zbraň, která má pokořit a způsobit bolest. Jedná se o násilný čin, kdy je sexu použito jako zbraně. Zásadní motivy pro znásilnění jsou: vztek, sadismus, siláctví. Argumentace, že jde ve znásilnění primárně o sex, má za účel podpořit další mýty a stereotypy (viz níže), které znevažují postavení osoby, která si znásilněním prošla. Většina znásilnění bývá také předem promyšlena (přičemž nemusela být vybrána konkrétní oběť) – nejedná se tedy o spontánní projev vášně, jak je často předpokládáno.

Mýtus: Znásilněné osoby jsou za své znásilnění zodpovědné.

Fakta: V médiích se při popisu znásilnění často opakují komentáře typu: „vracela se pozdě v noci tmavou ulicí“ nebo „byla opilá a vyzývavě oblečená“. Tyto zdánlivě nenápadné popisy jen reprodukcují představu, že znásilnění se „děje“ osobám, které si o něj koledují. Tj. vrací se pozdě v noci domů samy, vyzývavě oblečené atd. Zde je zapotřebí vrátit se ke statistikám, které ukazují, že znásilnění pachatel plánuje – konkrétní osobu pak vybírá na základě jiných proměnných než je oblečení, fyzický vzhled, chování, věk atd. Znásilnění může potkat kohokoli a kdekoli. V žádném případě ale není vysvětlením či dokonce omluvou znásilnění, pokud k němu dojde v tmavém parku a žena je oblečená v minisukni. Žádná okolnost znásilnění neospravedlňuje.

Mýtus: Pachatel znásilnění je ojedinelý patologický jedinec.

Fakta: Ačkoli je tento mýtus v rozporu s předcházejícími mýty, podle kterých dochází ke znásilnění pod vlivem vášně, případně ženiny nezodpovědnosti, je tento argument často uváděn jako vysvětlení, proč k znásilnění dochází. Podle zkušeností dochází však nejčastěji k znásilnění mezi osobami, které se znají – tedy: manžely, partnery, příbuznými, sousedy a spolupracovníky – násilníka tedy evidentně nelze odlišit od stávající definice normality. Předpoklad, že slušní a zdraví jedinci neznásilňují, odvádějí podle odborníků pozornost od kulturního kontextu a mocenských vztahů, v nichž ke znásilnění dochází.

Mýtus: Většina nahlášených znásilnění je vymyšlená.

Fakta: Ve skutečnosti spíše mnohem více obětí znásilnění nenahlásí. Předpokládá se, že znásilnění je oznamováno pouze v 8% případů. Falešná obvinění pokrývají podle kontextu (který se mění) 6 – 10% případů nahlášených znásilnění. Falešná obvinění jsou výjimkou, nikoli pravidlem.

Mýtus: Oběti v podstatě po znásilnění touží.

Fakta: Ačkoli konkrétní osoba může chtít, aby se její partner/ka choval/a jako „agresor/ka“, nebo může mít ráda „tvrdý“ sex, neznamená to, že by chtěla být znásilněna nebo že by se jí to líbilo! Při znásilnění chybí prvek svobodné volby. Násilníci v oběti vidí kořist, nikoli lidskou bytost, a sex spojují s násilím, nikoli láskou či vzájemným potěšením.

Mýtus: Násilí a agrese k sexu patří.

Fakta: Tento mýtus pomáhá udržovat i odborná veřejnost. Někteří sexuologové nebo gynekologové tvrdí, že sexuální agrese je přirozenou součástí párové interakce. Podobná tvrzení jsou obvykle podpořena biologickými argumenty a odkazy do říše zvířat. Když pomíneme, že výroky pracují s absurdními paralelami, je nutné si uvědomit, že spoustu biologických projevů jsme schopni

a také musíme na veřejnosti ovládat. Všichni se shodneme na tom, že vrah či vražedkyně by měli být potrestáni, proč by tedy jakákoliv jiná forma násilí měla být omlouvána?

Mýtus: Znásilňovány jsou pouze nepočestné ženy.

Fakta: S tímto také souvisí mýtus o tom, jak oběť vypadá – představa, že je to mladá atraktivní žena, což vychází z výše uvedeného mýtu, že při znásilnění jde o sex. Pravdou je, že znásilnění může potkat každého – ženu, muže, dítě, v jakémkoliv věku, jakékoliv rasy či v jakékoliv společenské třídě.

Mýtus: Pachatel znásilnění je pro oběť neznámý muž a znásilnění obvykle probíhá formou přepadení.

Fakta: Většina znásilnění probíhá v okruhu známých lidí, a to ve více než 50% případů, jen málo útoků je zaměřeno na úplně cizí osoby. Pachatelé bývají milenci, kamarádi, rodinní příslušníci, spolupracovníci, policisté... To, že Vás bude chtít znásilnit někdo z Vašeho blízkého okolí, je mnohem pravděpodobnější než znásilnění cizí osobou. Také obvyklým místem není park a časem noc. Jsou to naopak místa, kde se cítíme bezpečně, denní hodiny pak nebývají výjimkou.

Mýtus: Žena se má nechat znásilnit, aby se vyhnula dalším zraněním či zabití.

Fakta: Samo znásilnění je ublížení, a to jedno z nejhorších; vedle fyzické bolesti zanechává psychické zjizvy, které nemusí být nikdy zhojeny. Žena se prý nemá bránit, protože se jedná o nejbezpečnější možnost. Ano, existují i situace, kdy je to opravdu výhodné, ale obecně je sebeobrana tou nejlepší volbou. Nejen tehdy, když násilníkovi nejde pouze o znásilnění, ale také o mučení, únos či zavraždění. Vždyť nikdy neexistuje jistota, zda jde útočníkovi „pouze“ o znásilnění.

Mýtus: Znásilňovány jsou jen ženy nebo děti.

Fakta: Tvrdí se, že muži nemohou být proti své vůli zneužiti díky své fyzické síle (případně absenci erekce), znásilněný muž to tedy musel chtít. A přesto muži tvoří sedm až deset procent znásilněných, bez ohledu na sexuální orientaci. Také předpoklad, že muž, který znásilní jiného muže, je homosexuál, je mylný, neboť sexuální touha při znásilnění obvykle nehraje roli.

Mýtus: Násilníci jsou vždy muži.

Fakta: Ano, znásilnění ženami je vzácné, není však vyloučené. Ženy znásilňují se stejnými motivy jako muži. Znásilňují děti, ženy i muže. Pokud si vyberou fyzicky silnější oběť, mohou jednoduše použít zbraně či početní převahu.